

ПЕТРИШИНА ДАР'Я, здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **ДУБІНІНА МАРИНА**, д.е.н., професор,

завідувач кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ПЕРВИННІ ДОКУМЕНТИ ЯК ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Бухгалтерський облік є фундаментальною інформаційною системою будь-якого підприємства, що забезпечує формування достовірних даних про його господарську діяльність. Центральне місце в цій системі посідають первинні документи, які виступають початковою ланкою облікового процесу та основою для формування всієї подальшої облікової інформації. Значення первинних документів важко переоцінити, адже саме вони фіксують факти господарського життя підприємства в момент їх виникнення та створюють доказову базу для відображення операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Сутність первинних документів у контексті облікової системи розкривається через їх функціональне призначення та роль у процесі формування інформації. Документ можна розглядати з різних аспектів: як право на виконання господарської операції, як письмове підтвердження факту, що операція здійснена, як підстава для бухгалтерського запису, як сприяння до руху облікової інформації [1].

Нормативне регулювання первинних документів в Україні встановлює чіткі вимоги до їх складання та використання. Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначено, що первинний документ є документом, який містить відомості про господарську операцію та становить підставу для бухгалтерського обліку господарських операцій [2].

Структура первинного документа визначається сукупністю його реквізитів, які можна поділити на дві категорії. До обов'язкових належать: найменування форми документа, календарна дата та місце його створення, ідентифікація підприємства-складача, опис змісту операції та її кількісні характеристики (натуральні й вартісні показники), посади відповідальних працівників та їхні підписи [1]. Обов'язкові реквізити забезпечують юридичну силу документа та контролюються державними органами. Додаткові реквізити підприємство визначає самостійно залежно від специфіки діяльності – вони деталізують інформацію для внутрішніх потреб управління [2].

Обробка первинної документації проходить у декілька етапів. Спочатку здійснюється триступенева перевірка: формальна (наявність обов'язкових реквізитів), арифметична (правильність розрахунків) та змістовна (відповідність суті операції). Далі операція оцінюється у грошовому виразі, на документі проставляються кореспондуючі рахунки, після чого інформація переноситься до облікових регістрів. Організація руху документів від їх створення до архівування охоплює дві великі стадії, які деталізуються у шість послідовних етапів.

Інформаційні технології суттєво впливають на організацію первинного

обліку на підприємствах. Сучасні системи автоматизації характеризуються кількома принципами: фіксація даних безпосередньо на робочих місцях виконавців операцій; інтеграція етапів створення документа та його введення в інформаційну базу; використання спеціального обладнання (датчиків, сканерів, реєстраторів) для автоматичного збору даних. Такий підхід суттєво відрізняється від традиційного паперового документообігу [1].

Використання автоматизованих систем бухгалтерського обліку відкриває нові можливості для вдосконалення документообігу, хоча водночас і ставить перед підприємствами нові завдання. Серед ключових переваг автоматизованої форми обліку варто відзначити: зменшення трудомісткості, підвищення швидкості оброблення та передавання облікових даних, а також мінімізацію можливості допущення помилок через відсутність повторного перенесення інформації між документами. Водночас застосування таких систем може супроводжуватися певними складнощами: висока вартість програмного та технічного забезпечення, недостатній рівень досконалого володіння комп'ютером працівників підприємства та потенційна ненадійність електронних носіїв [3].

Первинні документи відіграють ключову роль у формуванні достовірності облікової інформації. Вони слугують вихідною точкою для всіх бухгалтерських записів, тому рівень точності та повноти інформації у фінансовій звітності безпосередньо визначається їх якістю. Правильність організації обліку забезпечує достовірність відображення облікової інформації у фінансовій звітності підприємства. Цінність бухгалтерського обліку проявляється в тому, що він має чітко виражений оперативний характер, а особливою рисою є юридична повноцінність інформації, що базується на документальному підтвердженні кожної господарської операції.

Список використаних джерел

1. Осмятченко В. О. Електронне документування у бухгалтерському обліку. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2013. № 2 (88) С. 98-108.
2. Островерха, Р. Первинні документи у бухгалтерському обліку: сутність та напрямки удосконалення. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації : міжнар. наук. журн. 2018. Вип. 1-2. С. 19-31.
3. Koteruba N. Information providing financial stability and solvency audit of the enterprise. *Herald UNU. international economic relations and world economy*. 2019. №27. URL: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2019-27-15>.

